

ข้อเรียกร้อง

เรื่อง “การฟื้นฟูแรงงานนอกระบบจากโควิด”

โดย สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ(ประเทศไทย)

พวกเรา สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ(ประเทศไทย) ขอยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อเรียกร้องนโยบายแรงงานนอกระบบที่ดีกว่าเดิม ทำไมจึงต้องให้ความสนใจกับแรงงานนอกระบบ เพราะแรงงานนอกระบบ คือแรงงานส่วนใหญ่ของโลกและของทุกประเทศ แรงงานนอกระบบ มีสัดส่วนร้อยละ 61 ของแรงงานทั่วโลก หรือมีจำนวนทั้งสิ้นสองพันล้านคน โดยมีสัดส่วนเป็นจำนวนถึงร้อยละ 90 ในประเทศกำลังพัฒนา ร้อยละ 67 ในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ และร้อยละ 18 ในประเทศพัฒนาแล้ว ในประเทศไทย เรามีแรงงานนอกระบบ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56 ของแรงงานทั้งหมด

ความสำคัญของแรงงานนอกระบบต่อสังคม

- ในเขตเมือง แรงงานนอกระบบ คือคนที่ทำงานสารพัดอย่าง เช่น การก่อสร้าง การทำงานบ้าน การผลิตที่บ้าน หาบเร่แผงลอย การขนส่ง การเก็บขยะ ฯลฯ กล่าวได้ว่า ระบบเศรษฐกิจของเมืองไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ถ้าไม่มีพวกเราแรงงานนอกระบบที่คอยแบกรับงานเหล่านี้
- ในพื้นที่ชนบท แรงงานนอกระบบ คือ ผู้ผลิตอาหารให้แก่คนทั้งประเทศ โดยการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การแปรรูปอาหารงานหัตถกรรมและการเก็บของป่า
- ในช่วงการระบาดของโควิด -19 และการปิดเมือง แรงงานนอกระบบเป็นหนึ่งในแรงงานแนวหน้า (**front line workers**) ที่ทำงานรับความเสี่ยง และบรรเทาความเสี่ยงให้ประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ทั้งหาบเร่แผงลอย ผู้ประกอบและขายอาหาร มอเตอร์ไซค์รับจ้างและรถแท็กซี่ที่รับผิดชอบการขนส่งและเดินทาง ผลกระทบของวิกฤตโควิด-19 ต่อ แรงงานนอกระบบ การระบาดของโควิด -19 และการปิดเมือง ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อแรงงานนอกระบบ
- องค์การแรงงานระหว่างประเทศ กล่าวว่า ชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานนอกระบบ 1.6 พันล้านคน หรือร้อยละ 80 จะเลวร้ายลง เพราะมีงานทำน้อยลง
- ธนาคารโลก กล่าวว่า แรงงานนอกระบบ 71-100 ล้านคน ถูกผลักให้อยู่ในสถานะยากจนขั้นแค้นอย่างที่สุด ในปี 2020 นั่นคือ มีรายได้น้อยกว่าวันละประมาณ 60 บาท

ในประเทศไทย มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ ร่วมกับ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาผลกระทบของโควิด-19 ต่อแรงงานนอกระบบ จำนวน 300 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร และจำนวน 400 คน ในทุกภูมิภาค ของประเทศไทยและพบว่า

- ในเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงปิดเมือง แรงงานนอกระบบมีรายได้ลดลง จนเหลือเพียงร้อยละ 0 -39 ของรายได้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์

- ในเดือนกรกฎาคม หลังจากรถกลับมาเปิดเมือง รายได้ของแรงงานนอกระบบกลับคืนมาเพียงร้อยละ 43-64 ของรายได้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์
- เพื่อแก้ไขผลกระทบจากวิกฤต แรงงานนอกระบบจำนวนร้อยละ 83 ต้องอาศัยการกู้ยืมเงิน นำเงินออมมาใช้ ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน/ครอบครัว/เพื่อนบ้าน ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สิน หรือให้สมาชิกครอบครัวย้ายไปอาศัยที่อื่น และแรงงานจำนวนมากมีปัญหาในการจ่ายเงินจ้าง/ค่าเช่า ค่าสาธารณูปโภค/ค่าเล่าเรียนบุตร รวมทั้งต้องขอผ่อนชำระหนี้

จากข้อค้นพบดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เพื่อฟื้นฟูชีวิตของแรงงานนอกระบบและครอบครัวให้ดำเนินต่อไปได้อย่างสมศักดิ์ศรี และเพื่อสร้างผลิตผลทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง แรงงานนอกระบบต้องการเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ทั้งในลักษณะเงินอุดหนุนและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การพัฒนาทักษะอาชีพ การอบรมด้านธุรกิจเพื่อฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่หรือหาอาชีพใหม่ นอกจากนี้ยังต้องการความช่วยเหลือด้านการเงินหรือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น ค่าเช่าที่อยู่อาศัย ค่าสาธารณูปโภคและค่าเล่าเรียนบุตร และสิทธิในการประกอบอาชีพ เช่น ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยที่จำเป็นต้องเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัว

สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ(ประเทศไทย) จึงขอยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ดังต่อไปนี้

1. พวกเรามีความจำเป็นที่จะต้องมีการงานทำอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้สามารถยืนอยู่บนขาตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีและยั่งยืน จึงขอเรียกร้องให้รัฐบาลจัดการช่วยเหลือเบื้องต้น ดังนี้
 - 1.1. สนับสนุนให้มีกองทุนการประกอบอาชีพแรงงานนอกระบบ เพื่อให้แรงงานนอกระบบทุกกลุ่มได้เข้าถึงความช่วยเหลือด้านทุนการประกอบอาชีพ โดย
 - 1.1.1. ช่วยเหลือเป็นเงินกู้รายบุคคล ปลอดดอกเบี้ย โดยไม่ต้องมีคนค้ำประกัน ร้อยละ 50,000-300,000 บาท
 - 1.1.2. ช่วยเหลือเป็นเงินสนับสนุนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนของกลุ่ม องค์กรที่จดทะเบียนเป็นเงินสนับสนุนแบบให้เปล่า เป็นจำนวน 100,000-1,000,000 บาท ต่อกลุ่ม
 - 1.2. สำหรับกองทุนที่มีอยู่แล้ว เช่น กองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้าน ขอให้มีการทบทวนหลักเกณฑ์การให้เงินกู้โดย
 - 1.2.1. ช่วยเหลือเป็นเงินกู้รายบุคคล ปลอดดอกเบี้ยและยกเลิกเงื่อนไขคนค้ำประกัน ร้อยละ 50,000-300,000 บาท
 - 1.2.2. ช่วยเหลือเป็นเงินสนับสนุนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนของกลุ่ม องค์กรที่จดทะเบียนเป็นเงินสนับสนุนแบบให้เปล่า เป็นจำนวน 100,000-1,000,000 บาท ต่อกลุ่ม
 - 1.3. คืนพื้นที่ทางการค้าขายเพื่อการประกอบอาชีพให้แก่แรงงานนอกระบบ เช่น พื้นที่สำหรับหาบเร่แผงลอย ถนนคนเดิน ตลาดนัด ตลาดเขียว ตลาดในหน่วยงานราชการ

- 1.4. ให้นำหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการจ้างงาน workfare เพื่อจ้างงานแรงงานที่ทำงานบริการสาธารณะ เช่น การดูแลผู้ป่วยติดเตียง/หรือผู้สูงอายุในชุมชน การช่วยซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มผู้เปราะบาง เป็นต้น
 - 1.5. ให้มีการประกันการมีงานทำแก่แรงงานนอกระบบ อย่างน้อย 10 วันต่อเดือน โดยได้รับค่าจ้างขั้นต่ำ
 - 1.6. ให้รัฐรักษาการจ้างงานแรงงานในระบบกลุ่มที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากโควิด โดยอุดหนุนค่าจ้าง (ในลักษณะร่วมจ่ายแบบ Co-payment) ในกิจการขนาดเล็ก (SME) เพื่อป้องกันการผลัดแรงงานออกมาเป็นแรงงานนอกระบบเพิ่มขึ้น
 - 1.7. ในโครงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ต้องจัดสรรโควตาให้แก่แรงงานนอกระบบที่ได้รับผลกระทบจากโควิด อย่างน้อยร้อยละ 30
 - 1.8. ให้จัดสรรงบประมาณแก่กลุ่มแรงงานนอกระบบ ให้สามารถยกระดับความสามารถทางการแข่งขัน สนับสนุนการลงทุนพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อรองรับการขายสินค้าและบริการของแรงงานนอกระบบ
 - 1.9. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐทุกมาตรการ ทั้งที่เกี่ยวข้องกัน คนละครั้ง และอื่น ๆ ต้องครอบคลุมสินค้าและบริการของแรงงานนอกระบบ
2. พวกเราต้องการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ดีขึ้น เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพในตลาดแรงงานใหม่หลังโควิดได้
 - 2.1. จัดให้มีการยกระดับทักษะการผลิตสินค้าและบริการเดิมของแรงงานนอกระบบให้พัฒนายิ่งขึ้น เช่น การดูแลเด็กเล็ก/ผู้สูงอายุ/คนพิการ
 - 2.2. จัดให้มีการพัฒนาทักษะใหม่ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีออนไลน์ ในการค้าขายและงานบริการต่าง ๆ
 - 2.3. การพัฒนาทักษะฝีมือ ต้องให้บริการฟรี และระหว่างการอบรมต้องมีค่าเดินทาง ค่าอาหาร รวมทั้งมีค่าชดเชยการขาดรายได้ตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำ หลังการอบรมต้องติดตามส่งเสริมช่องทางการตลาดหรือหางานให้ทำด้วย
3. พวกเรา ต้องการการคุ้มครองทางสังคมที่เท่าเทียมและทั่วถึง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสถานการณ์วิกฤตจากโควิด 19 ครั้งนี้ รวมถึงวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยรัฐต้อง
 - 3.1. ให้สิทธิประโยชน์ประกันการว่างงานแก่ผู้ประกันตน มาตรา 40
 - 3.2. ต้องปรับสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนทุกมาตราให้เท่าเทียมกัน รวมทั้งปฏิรูปสำนักงานประกันสังคมให้เป็นองค์กรอิสระ ที่มีการบริหารโดยผู้ประกันตน และในคณะกรรมการมีสัดส่วนของผู้ประกันตนทุกมาตรา
4. พวกเราต้องการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ดีขึ้น เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพในตลาดแรงงานใหม่หลังโควิดได้ ในการดำเนินการตามข้อเสนอทุกข้อ ต้องให้มีการมีส่วนร่วมและกำกับติดตามจากสมาพันธ์แรงงานนอกระบบ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ เพื่อให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ(ประเทศไทย) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกท่านจะให้การสนับสนุนข้อเรียกร้อง เรื่อง การฟื้นฟูแรงงานนอกระบบจากโควิด เพราะผลที่ได้จากการนำข้อเรียกร้องนี้ไปดำเนินการ จะเป็นทั้งการช่วยให้ แรงงานนอกระบบสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ และเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการช่วยสร้างความเป็นธรรมทาง สังคม ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ และสร้างความสมานฉันท์ที่แท้จริงในสังคมไทย

ลงชื่อ

1	สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ (ประเทศไทย)	กรุงเทพฯ	51	กลุ่มขนมอบอุทัยทิศ	จ.มหาสารคาม
2	สมาคมเครือข่ายแรงงานนอกระบบ (ประเทศไทย)	กรุงเทพฯ	52	กลุ่มผู้ค้าในตลาดห้าแยก	จ.มหาสารคาม
3	เครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย	กรุงเทพฯ	53	กลุ่มซ่อมเสื้อผ้า ช่างโรงเรียนคุณนารี	จ.มหาสารคาม
4	สหกรณ์บริการชุมชนหมู่บ้านนักกีฬา	กรุงเทพฯ	54	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าครามโนนเรือ	จ.สกลนคร
5	สมาคมผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้างแห่งประเทศไทย (สจท.)	กรุงเทพฯ	55	กลุ่มปลูกผักปลอดสาร บ้านโนนเรือ	จ.สกลนคร
6	สหพันธ์ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพฯ	56	กลุ่มเย็บผ้า บ้านโนนเรือ	จ.สกลนคร
7	สหพันธ์แรงงานธุรกิจ โรงแรมและบริการภูเก็ต	จ.ภูเก็ต	57	กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ บ้านโนนเรือ	จ.สกลนคร
8	สภาองค์กรลูกจ้างแรงงานยานยนต์ แห่งประเทศไทย	กรุงเทพฯ	58	กลุ่มเลี้ยงปลานิล บ้านหนองไผ่	จ.สกลนคร
9	มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (มสพ.)	กรุงเทพฯ	59	กลุ่มข้าวแคน/น้ำพริก ขามสะแกแสง	จ.นครราชสีมา
10	สมาคมส่งเสริมสิทธิชุมชนเพื่อการพัฒนา	จ.สมุทรปราการ	60	กลุ่มทอผ้าไหมสวย	จ.สุรินทร์
11	มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ	กรุงเทพฯ	61	กลุ่มทำรองเท้าบ้านตาต	จ.สุรินทร์
12	ขบวนการผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (We Move)	ทั่วประเทศ	62	กลุ่มทอผ้าพรรณไม้	จ.ร้อยเอ็ด
13	ชมรมช่างผม เสริมสวยเทศบาลนครปฐม	จ.นครปฐม	63	กลุ่มครกหินและผลิตภัณฑ์แกะสลัก	จ.พะเยา
14	กลุ่มผลิตข้าวหลามชุมชนพระงาน 2 จ.นครปฐม	จ.นครปฐม	64	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ บ้านฝั่งหมิ่น	จ.พะเยา
15	กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าถนนคนเดิน วัดพระงาม	จ.นครปฐม	65	กลุ่มเย็บปักถักร้อยชุมชนวัดหลวงราช สัณฐาน	จ.พะเยา
16	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสระชาย โสม(ผลิตกล้วยอบม่วง)	จ.สุพรรณบุรี	66	กลุ่มเย็บปัก @พะเยา	จ.พะเยา
17	กลุ่มผลิตกล้วยฉาบ	จ.ราชบุรี	67	กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	จ.พะเยา
18	กลุ่มผลิตปลาหวาน	จ.ราชบุรี	68	กลุ่มข้าวอินทรีย์เทียนแก้ว	จ.พะเยา
19	กลุ่มตัดเย็บเครื่องหนัง ค.นางแก้ว	จ.ราชบุรี	69	กลุ่มกาละแม คอยนาง	จ.พะเยา
20	กลุ่มอาชีพแกะหอยแมลงภู่มุขชุมชนบางจะเกร็ง 2	จ.สมุทรสงคราม	70	กลุ่มทอผ้าไทลื้อ บ้านทุ่งมอก	จ.พะเยา
21	ชมรมช่างตัดผมเสริมสวย สมุทรสงคราม	จ.สมุทรสงคราม	71	กลุ่มทอผ้าตำบลเวียง	จ.พะเยา
22	กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	จ.สมุทรสงคราม	72	กลุ่มผ้าปั่นเสียน	จ.พะเยา
23	กลุ่มตัดเย็บชุดมุสลิมและผ้าคลุมผมสตรี อ.สายบุรี	จ.ปัตตานี	73	กลุ่มผ้าคันมือชุมชน วัดเมืองชุม	จ.พะเยา
24	กลุ่มเพาะพันธุ์กล้วยไม้ตำบลตระบอง อ.สายบุรี	จ.ปัตตานี	74	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ บ้านร่องปอ	จ.พะเยา
25	กลุ่มบ่อย่างปลาตะเ�	จ.สงขลา	75	กลุ่มชุมชนผลิตกระเป๋าผ้าและเครื่องหนัง	จ.พะเยา
26	กลุ่มปลูกผักไฮโดรโปนิก	จ.สงขลา	76	กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชนเกาะลอย	จ.เชียงราย
27	กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง	จ.สงขลา	77	กลุ่มแปรรูปอาหารพื้นเมืองชุมชนราชเดช	จ.เชียงราย
28	กลุ่มรถเร่แผงลอย	จ.สงขลา	78	กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า	จ.เชียงราย
29	กลุ่มข้าวซ้อมมือนาแปลงสองเกาะ	จ.สงขลา	79	กลุ่มส่งเสริมอาชีพสตรีชุมชนราชเดช	จ.เชียงราย
30	กลุ่มวิสาหกิจปั้นโตข้าว	จ.สงขลา	80	กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชนหนองบัว	จ.เชียงราย
31	กลุ่มตลาดโดนดอ ตำบลคลองรี	จ.สงขลา	81	กลุ่มส่งเสริมอาชีพชุมชนสันกลาง	จ.เชียงราย
32	กลุ่มนวดแผนไทยวัด ดอนแฮ่	จ.สงขลา	82	ชมรมร้านอาหารและหาบเร่แผงลอยตลาด ไนท์บาซาร์	จ.เชียงราย
33	กลุ่มแหวน บ้านเหล่าเกวียนหัก	จ.ขอนแก่น	83	ชมรมผู้ประกอบการถนนคนเดิน(ภาคเจียง ฮายรำลึก)	จ.เชียงราย

34	กลุ่มเย็บผ้า บ้านหนองโน	จ.ขอนแก่น	84	กลุ่มแม่บ้านเกษตรลำหินใต้	กรุงเทพฯ
35	กลุ่มเจียรไนพลอย บ้านหนองทุ่ม	จ.ขอนแก่น	85	กลุ่มเย็บผ้าลงกรงโซน 6	กรุงเทพฯ
36	กลุ่มทอผ้าแพรรณ	จ.ขอนแก่น	86	กลุ่มจักสานเคหะทุ่งสองห้อง	กรุงเทพฯ
37	กลุ่มเย็บผ้า ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น	จ.ขอนแก่น	87	กลุ่มตัดเย็บสตรี ส.ค.เคหะชุมชนทุ่งสองห้อง	กรุงเทพฯ
38	กลุ่มรีไซเคิล ชุมชนเทพารักษ์	จ.ขอนแก่น	88	กลุ่มเย็บผ้าลำหินใต้	กรุงเทพฯ
39	กลุ่มทำขนมดอกจอกชุมชนโนนทัน 1	จ.ขอนแก่น	89	กลุ่มคนงานสมานจันทร์	กรุงเทพฯ
40	กลุ่มทอผ้าฝ้ายชุมชนหนองแวงตราชู 4	จ.ขอนแก่น	90	กลุ่มออมทรัพย์ชัยพัฒนา โลกแฟก	กรุงเทพฯ
41	กลุ่มแปรรูปอาหารชุมชนนาเกาะบริเวณคัน.	จ.ขอนแก่น	91	กลุ่มหัตถกรรมชุมชนประดิษฐ์โทรการ	กรุงเทพฯ
42	กลุ่มแม่บ้านชุมชนโนนทัน 1	จ.ขอนแก่น	92	กลุ่มแม่บ้านลำสาละพัฒนา	กรุงเทพฯ
43	กลุ่มสร้างอาชีพชุมชนโนนทัน 1	จ.ขอนแก่น	93	กลุ่มออมทรัพย์หามแร่แฝงลอยทุ่งสองห้อง	กรุงเทพฯ
44	กลุ่มสตรีพัฒนาโนนทัน 1	จ.ขอนแก่น	94	กลุ่มแม่บ้านลำพะอง	กรุงเทพฯ
45	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไข่เค็มหอม โนนชัย	จ.ขอนแก่น	95	กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทุ่งสองห้อง	กรุงเทพฯ
46	กลุ่มอาชีพศรีฐานแก้วไกล	จ.ขอนแก่น	96	กลุ่มปั่นสิบ บ้านขนมแม่สารทิ	กรุงเทพฯ
47	กลุ่มตะกร้าสานพลาสติก ชุมชนโนนหนองวัด	จ.ขอนแก่น	97	กลุ่มแม่บ้านลำแขก คาร์ตูนนาชีชะห์	กรุงเทพฯ
48	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรีบ้านโนนสะอาด	จ.ขอนแก่น	98	กลุ่มแม่บ้านเอื้ออาทร แก้วประดับ	กรุงเทพฯ
49	ชมรมแต่งผมเสริมสวย	จ.มหาสารคาม	99	สมาคมจารวีเพื่ออนุรักษ์นวดแผนไทย	กรุงเทพฯ
50	กลุ่มเหรียญโปรยทาน ดอกไม้จันทร์ ชุมชนัญญา	จ.มหาสารคาม			